

Література:

1. Богатирьов А. І. Антикриміногенний вплив на злочинність в місцях несвободи України : монографія. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2019. 432 с. С. 98
2. Пузирьов М.С. Реалізація виправними колоніями принципу диференціації та індивідуалізації виконання покарання у виді позбавлення волі на певний строк : моногр. К. : ВД «Дакор», 2014. 300 с. С. 78.
3. Пенітенціарна кримінологія : підручник / І. Г. Богатирьов, А. В. Боровик, О. М. Джужа та ін. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 464 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-264-0-28>

МЕТОДОЛОГІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ВИКОНАННЯ СУДОВОГО РІШЕННЯ ЩОДО ЗАСУДЖЕНИХ В УКРАЇНІ

Гнатчук А. Ю.

*аспірантка кафедри кримінально-правових
та адміністративно-правових дисциплін*

*Міжнародного економіко-гуманітарного університету
імені академіка Степана Демянчука
м. Рівне, Україна*

Методологічне обґрунтування дослідження виконання судового рішення щодо засуджених в Україні ґрунтується нами на необхідності вироблення власного методологічного інструментарію шляхом реалізації загальнонаукових, спеціально-наукових та конкретно-наукових методів.

З точки зору теорії права, методологічне обґрунтування дослідження виконання судового рішення щодо засуджених в Україні варто розглядати як сучасне наукове вчення про світогляд і систему наукових поглядів, принципів, методів, прийомів і способів пізнання й об'єктивної оцінки діяльності органів пробації і установ виконання покарань щодо досягнення мети виправлення і ресоціалізації засуджених під час виконання судового рішення.

Вітчизняний вчений О. Г. Михайлик вважає, що саме методологія дослідження – один із важливих інструментаріїв наукового пошуку. Саме методологія має не тільки предметний, а й пізнавальний зміст, тому що вона нероздільно пов'язана з переглядом існуючого понятійного апарата, передумов і підходів до інтеграції матеріалу, що вивчається [1, с. 29].

Поділяючи позицію вченого щодо методології ми дійшли висновку, що методологічний інструментарій дослідження має важливе значення.

До речі, на такій позиції щодо методології стоїть і вітчизняна вчена теоретик права О. Ф. Скакун, яка вважає, що важливе значення у проведенні дослідження належить саме методу, під яким дослідниця розглядає систему конкретних способів та принципів досягнення мети дослідження або як систему інструментів дослідження [2, с. 6].

А тому, досліджуючи проблему виконання судового рішення щодо засуджених в Україні, ми поділяємо позицію тих вчених, які методологію, метод і методіку співвідносять як філософські категорії загального, спеціального і конкретного. Саме ці категорії і перебувають у діалектичних зв'язках та залежностях.

Отже в нашому дослідженні методологія водночас є теорією методів пізнання, сукупністю теоретичних принципів, логічних прийомів і способів дослідження явищ. Такий підхід співпадає з позицією вітчизняного вченого В. С. Медведєва, який вважає, що методологія є системою певних підходів, принципів і категорій, які опосередковують загальні властивості та зв'язки об'єктивного буття і наукового пізнання [3, с. 78].

Вітчизняний вчений А. І. Богатирьов досліджуючи проблему методології у запобіганні професійні деформації у персоналу місць несвободи прийшов до висновку, що методологію не можна зводити до одного якогось компоненту, зокрема до методу чи вчення про метод, оскільки зміст методології передбачає у собі низку компонентів: світогляд і загальнотеоретичні концепції; загальні філософські закони і категорії; загальні та загальнонаукові методи [4, с. 9].

До речі, слід звернути увагу, що в юридичній літературі методологія розглядається, як концептуальна єдність ідей, принципів, методів тощо, які становлять базис (пізнавальний стрижень) певної системи знань. Зокрема, вітчизняний дослідник С. С. Сливка вважає, що «під методологією слід розуміти набуті установки, сформовані погляди, сформований кут зору і взагалі світогляд, який можна реалізувати за допомогою певних методів, підходів і засобів. Самі установки без методів не реалізуються, не є дієвими. Але використання методів потребує певних правил, які загалом іменуються методикою» [5, с. 6].

Отже, одні автори під методологією розуміють сукупність певних теоретичних принципів, логічних прийомів і конкретних способів дослідження предмета науки, інші – вказують, що це наука про методи; розуміють її як систему певних теорій, принципів, законів і категорій, що відображають процес пізнання.

Отож, узагальнюючи вищевикладене робимо висновок, що звернення нами до методологічного інструментарію дослідження виконання судових рішень щодо засуджених в Україні через призму кримінально-виконавчих засад дозволило обрати та обґрунтувати найбільш

ефективні методи наукового пізнання (зокрема: діалектичний; історико-правовий; логіко-граматичний; системно-структурний; соціологічний; статистичний; моделювання).

При цьому доведено, що, незважаючи на існування різних методик щодо дослідження кримінально-виконавчих засад, ми вважаємо, що саме через призму вивчення виконання судових рішень щодо засуджених в Україні можна об'єктивно оцінити стан вітчизняного кримінально-виконавчого законодавства в даній сфері і запропонувати шляхи удосконалення.

Отже, наведений вище методологічний інструментарій виконання судових рішень щодо засуджених в Україні визначають засадничі (базові) положення дослідження. Більше того, їх осмислення сприятиме вибудовуванню логічно узгодженої системи знань персоналом органів і установ виконання покарань Державної кримінально-виконавчої служби виконання судових рішень щодо засуджених в Україні.

Висновок. Вищевикладене дозволяє на надати наступне визначення методологічного інструментарію виконання судових рішень щодо засуджених в Україні – це процес наукового пізнання, який відображає спосіб існування, спрямованість розвитку виконання судових рішень щодо засуджених в Україні в абстрактно-теоретичному й емпірично-практичному вимірі.

Література:

1. Михайлик О. Г. Насильство в установах виконання покарань України: теорія і практика : монографія. Київ : ВД «Дакор», 2019. 434 с.
2. Скакун О. Ф. Теорія права і держави : підручник. 4-те вид. допов. і переробл. Київ : Алерта, 2014. 320 с.
3. Медведєв В. С. Психологія злочинної діяльності : навч. посіб. Київ. 2012. 204 с.
4. Богатирьов А. І. Запобігання професійній деформації у персоналу місць несвободи / за заг. ред. проф. В. С. Медведєва. Київ : ВД «Дакор» 2016. 198 с.
5. Сливка С. С. Вступ до методології філософії права: методологічні вказівки для самостійної роботи (для студентів магістратури). Львів : ЛДУВС. 2008. 24 с.